

Prosjektplan

Læringsmiljøprosjektet

Pulje 5

**Utviklingsarbeid i regi av
Utdanningsdirektoratet i samarbeid med
Nasjonalt senter for læringsmiljø og
atferdsforskning (UiS)**

Deltakere:

**Drangedal kommune som skoleeier, PPT, Drangedal
10-årige skole, Kroken skole, Tørdal skule,
Heirekshaug barnehage, Kroken barnehage og Tørdal
barnehage**

August 2020 – juli 2022



Innledning

1.1 Rammeverk for «Læringsmiljøprosjektet»

Rammeverket er en faglig innramming av oppdrag og skal være retningsgivende for innhold, organisering og gjennomføring av prosjektet.

Læringsmiljøprosjektet bygger på Meld. St. 20 (2012-2013) *På rett vei. Kvalitet og mangfold i fellesskolen*, Meld. St. 21 (2016–2017) *Lærelyst – tidlig innsats og kvalitet i skolen og en oppfølgingsordning*. Oppfølgingsordningen er en ordning der kommuner og fylkeskommuner som over tid har svake resultater på sentrale områder i opplæringen, får tilbud om statlig støtte og veiledning. Det understrekes også at det er viktig at skoler med vedvarende høye mobbetall får tilbud om ekstern veiledning og støtte for å kunne arbeide godt med disse utfordringene. Tilbudet om målrettet støtte skal bidra til at barnehage- og skoleeiere i kommuner med høye mobbetall reduserer mobbingen.

Rammeverket for denne prosjektplanen bygger også på Barnehageloven §§ 1, 2 og 3, Rammeplan for barnehagene og kapittel 9A i Opplæringsloven.

Barnehageloven m/forskrift:

§ 1. Formål: *Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg*

§2. Barnehagens innhold: *Barnehagen skal ha en helsefremmende og en forebyggende funksjon*

§3. Barns rett til medvirkning, som handler om at barn skal kunne gi uttrykk for hvordan de har det i barnehagen

Forskrift for Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver; Livsmestring og helse: *Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Om et barn opplever krenkelser eller mobbing, må barnehagen håndtere, stoppe og følge opp dette.*

Opplæringslova:

§ 9A-2. *Retten til eit trygt og godt skolemiljø*

Alle elevar har rett til eit trygt og godt skolemiljø som fremjar helse, trivsel og læring.

Kapittel 9A omtales ofte som ” elevenes arbeidsmiljølov” og skal sikre at eleven får et minst like godt vern av sitt miljø som arbeidstakere. Kapittel 9A inneholder både krav til skolens arbeid rettet mot enkeltelever og krav til skolens systematiske arbeid (internkontroll).

Utdanningsdirektoratet som prosjekteier har som oppdrag å velge ut deltakere, planlegge, igangsette og følge opp læringsmiljø-prosjektet. Utdanningsdirektoratet vil i samarbeid med Læringsmiljøsentret (Universitet i Stavanger) avholde faglige samlinger for alle kommuner som deltar sammen med veilederkorpset tilknyttet den enkelte kommune. Veilederne fra Læringsmiljøsentret skal veilede og hjelpe skolene slik at de får gjennomført kunnskapsbaserte tiltak.

1.2 Organisering av utviklingsarbeidet

Oppdragsgiver	Utdanningsdirektoratet (prosjekteier) i samarbeid med Læringsmiljøsentret
Eier	Drangedal kommune v/kommunalsjef Lene Heibø Knudsen
Leder av utviklingsarbeidet	<ul style="list-style-type: none">• Rådgiver, Brit Elin Kilane• Pedagogisk rådgiver, Inger Kolloen Heimdal
Eksterne veiledere Læringsmiljøsentret	<ul style="list-style-type: none">• Kari Stamland Gusfre (Skole)• Frank Rafaelsen (Skole)• Marianne T Martinsen (B.hage)• Ingrid Veronika Midteide Løkken (B.hage)
Hva skal gjøres, perioder	Gjennom en prosjektperiode på 2 år skal barnehage- og læringsmiljøet på deltakerenhetene forbedres og mobbing reduseres. Prosjektets 4 faser: <ol style="list-style-type: none">1) Mobbing og andre krenkelser2) Forebygging3) Inkludering4) Videreføring
Deltakende enheter	Skoler: Drangedal 10-årige skole, Kroken skole, Tørdal skule Barnehager: Heirekshaug barnehage, Kroken barnehage, Tørdal barnehage Andre enheter: PPT
Aktører i prosjektet	<ul style="list-style-type: none">• Styringsgruppa• Arbeidsgrupper• Referansegruppa• Pedagogisk personale• Barn og unge i skoler og barnehager• Foresatte/foreldre

1.3 Aktører - ansvar – roller

Aktører	Består av	Oppdrag
Styringsgruppa <ul style="list-style-type: none"> • <i>Skal utøve prosjekteierskap</i> • <i>Beslutnings-orientert</i> 	Alle styrere, alle rektorer, kommunalsjef, PPT og 2 rådgivere	Styringsgruppa skal samarbeide tett om prosjektets innhold, mål og fremdrift. Systematisk arbeid og evaluering både underveis og ved prosjektets slutt står sentralt.
Arbeidsgrupper <ul style="list-style-type: none"> • <i>Skal sørge for at enhetene går fra ord til handling;</i> • <i>Planer iverksettes og følges opp i praksis</i> 	Alle deltakende enheter oppretter en intern arbeidsgruppe. Denne skal bestå av styrer/rektor og utvalgt personale med ulik kompetanse og arbeidsområder eksempelvis – pedagogisk personale, miljøterapeut, sosiallærer el.	Arbeidsgruppa skal bistå styrer/rektor i forankring og motivasjon for deltakelse i prosjektet, samt planlegging og gjennomføring av det konkrete implementerings- og utviklingsarbeidet. Gruppa skal tilrettelegge for mellomarbeidet og ha oversikt over iverksatte tiltak på enheten.
Referansegruppa <ul style="list-style-type: none"> • <i>Støtte til prosjektet underveis.</i> • <i>Definere tilnærminger til interessegrupper</i> • <i>Koordinerings-orientert (mulige synergi-effekter)</i> 	Kommunedirektør, kultursjef, helsesektoren representert med familieperspektiv/psykisk helse, hovedtillitsvalgte, politikere fra hovedutvalget for oppvekst, mangfold og kultur, FAU- og SU-representanter fra de ulike enhetene	Referansegruppa skal via skoleeier ha informert kunnskap om prosjektets innhold, omfang, mål, fremdrift og resultater
Pedagogisk personale	Alt pedagogisk tilsatt personal i kommunens barnehager og skoler	Kjenne til prosjektets mål, omfang og innhold. Forplikte seg til å delta aktivt i alle faser av prosjektet.
Barn/elever	Alle elever og barn i kommunens barnehager og skoler	Elever i skolen involveres i prosjektet fra første stund og gjennom alle faser i prosjektet. I barnehagen involveres barna i ulik grad etter alder.
Foreldre/foresatte	Alle foreldre og foresatte i kommunens barnehager og skoler	Foreldre/foresatte involveres i prosjektet fra første stund og gjennom alle faser i prosjektet. FAU/SU og foreldremøter er naturlige informasjonskanaler.

1.4 Mål og forutsetninger:

- **Hovedmålet er å sikre gode og trygge barnehage- og skolemiljø uten mobbing og andre krenkelser.**
- Delmål 1 er at myndighet og eier prioriterer tidlig innsats og ser barnehager og skoler i en helhetlig sammenheng i sitt arbeid for et trygt og godt læringsmiljø.
- Delmål 2 er at barnehage- og skoleeier skal videreutvikle sin kompetanse i å følge opp og utvikle ledelse av barnehager og skole. Eier skal sørge for at prosjektet blir godt kjent, samt spre innhold, erfaringer og kompetanse innad i kommunen.
- Delmål 3 er at ledelsen i barnehager og skoler tar ansvar for å utvikle en lærende organisasjon for varig endring av holdninger og kultur, slik at barna får trygge og gode miljøer.
- Delmål 4 er økt kompetanse hos ansatte om forebygging, avdekking og håndtering mot mobbing og andre krenkelser.
- Delmål 5 er at barn og foreldre skal involveres, gjøres kjent med og være aktive deltakere i prosjektet.
- Delmål 6 er at PPT støtter barnehager og skoler i arbeidet med å utvikle trygge og gode læringsmiljø.

Dette forutsetter:

- en systematisk utvikling på organisasjons- og individnivå over tid. Både barnehage- og skoleeier, ledelsen ved barnehagene og skolene, og personalet ved den enkelte enhet må være involvert i et forpliktende samarbeid.
- at kompetanseutviklingen er forankret i eiers planer og målsettinger for utviklingen i egen kommune. Dette må inngå som et sentralt element i eiers styring, dialog og støttende tiltak rettet mot barnehagene og skolene.
- at barn/elever, ansatte, ledere og foresatte samarbeider for å utvikle et godt læringsmiljø.
- den forskningsbaserte kunnskapen må sees i sammenheng med pedagogenes og de pedagogiske medarbeidernes egne erfaringer og kjennskap til barn/elever. Dette skjer gjennom læring i en sosial kontekst, og det er barnehage- og skolelederens oppgave å legge forholdene til rette for læring i et kollegium, og å sørge for at kunnskapen blir en del av organisasjonen.

1.5 Ansvar og arbeidsoppgave

Barnehage- og skoleeier er ansvarlige for:

- Utarbeide en overordnet plan/implementeringsplan med oversikt over utviklingsarbeidets mål, aktiviteter, metoder og verktøy som skal brukes, samt evaluering.
- Planlegge og iverksette utviklingstiltak på bakgrunn av identifiserte utviklingsbehov
- Være aktiv pådriver i skolenes utviklingsarbeid og følge opp deltagende skoler over tid med hensyn til prosesser og resultater
- Dokumentere arbeidet som pågår
- Etablere samarbeid mellom politisk og administrativ ledelse i utviklingsarbeidet samt involvere andre kommunale aktører og interessenter
- Ha dialog med FM i eget fylke om utviklingsarbeidet under og etter veiledningsperioden
- Legge til rette for arbeidet i kommunen ved bl.a. å skaffe lokaler til fagdager og legge til rette for veiledninger
- Legge til rette for forskning tilknyttet prosjektet
- Sørge for at PP-tjenesten involveres i arbeidet
- Sende planer og veiledningsgrunnlag til veilederne
- Der det er hensiktsmessig, etablere og drive lærende nettverk av skoler som deltar, og har deltatt, i prosjektet.
- Delta på samlinger, fagdager og møter/veiledninger med Læringsmiljøsentret, barnehager, skoler og samarbeidende institusjoner.

Arbeidet ledes/koordineres av rådgivere for skole- og barnehage i sektoren. Disse rapporterer til kommunalsjefen for kunnskap, mangfold og kultur.

Styrere og rektorer er ansvarlige for:

- Delta på samlinger og møter med Læringsmiljøsentret, skoleeier og/eller skoler og samarbeidende institusjoner
- Involvere ansatte, tillitsvalgte og foresatte i utviklingsarbeidet (iht. lover og avtaler)
- Lage en lokal plan med utviklingstiltak ut fra identifiserte utviklingsbehov og gjennomføre utviklingstiltak i henhold til plan
- Være i dialog med barnehage- skoleeier om utviklingsarbeidet
- Lede enhetens arbeidsgruppe
- Legge til rette for at veilederne får utført sine oppgaver
- Tilrettelegge for og gjennomføre mellomarbeid i egen barnehage og skole
- Sende veiledningsgrunnlag en annen beskrivelse av innholdet til veilederne før hvert veiledningsmøte

Eksterne veiledere (LMS) er ansvarlige for å:

- I samarbeid med barnehage- og skoleeier, styrere og rektorene å utarbeide en plan og oversikt over veiledningen/samarbeidet
- Være en støttespiller og samtalepartner for skoleeier og skoleleder i utviklingsarbeidet
- Arrangere fagdag(er) - f.eks. planleggingsdag
- Utfordre og støtte eksisterende praksis i barnehagene, skolene på skolene og i kommunen
- Bistå eiere, barnehagene og skolene til å utvikle virksomheten som helhetlig og velfungerende system
- Bringe inn erfaringer med samarbeid og utvikling fra andre barnehager, skoler og kommuner
- Sørg for at det blir skrevet referat fra møtene

Veilederne bidrar inn i prosjektet med kompetanse og faglig støtte til både skoleeier og skolene.

1.6 Barnehage- og skoleeiers plan

Utviklingsarbeidets temafaser, delmål og tiltak

Vår/høst 20 – Fase 1		
Mobbing og andre krenkelser <ul style="list-style-type: none">• Avdekking og stopping	Delmål	Tiltak barnehage- og skoleeier
Fokus på tidlig innsats og helhetlig syn på arbeid med et trygt og godt læringsmiljø	Barnehage – og skolelederne samarbeider og deler erfaringer og kunnskap i ledermøter	<ul style="list-style-type: none">• Eier motiverer, samordner og sikrer lærende møter for barnehage- og skolelederne
Barnehagene og skolene skal utvikle rutiner for å avdekke, stoppe og håndtere saker der mobbing eller krenkelser skjer	<i>Se enhetenes egne planer.</i> Barnehagene innfører felles kommunale rutiner/prosedyrer for barnehagene og skolene for skolene i saker der mobbing eller krenkelser skjer. Eier skal ha systemer for oppfølging.	<ul style="list-style-type: none">• Eier støtter, etterspør og koordinerer utviklingsarbeidet• 1310 oppdateres• Jevnlige dialog og kontakt med enhetene og lederne• Jevnlige møter i styringsgruppa• Digital samling oppstartsamling 8. og 9. september• Avis/media-oppslag
Foreldre og barn/elever skal bli kjent med prosjektet og både kommunen,	<i>Se enhetenes egne planer for informasjon og involvering av foreldre og barn/elever.</i>	

barnehagene og skolene skal markedsføre det	Alle lederne i sektor for kunnskap, mangfold og kultur kjenner til prosjektets mål og innhold. Foreldre og barn/elever kjenner til prosjektet.	<ul style="list-style-type: none"> • Informasjons- og samarbeidsmøter med enheter og aktuelle grupper: Politikere (Hovedutv.), Barnevernet, Ungdomsrådet, Mangfold og inkluderingsutvalget, Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne, styrer- og rektormøter og for elevrådet
Barnehage- og skoleeier skal lære hvordan en skal følge opp enhetene	Enhetene skal oppleve at eier støtter og legger til rette for et målrettet, systematisk og forutsigbart utviklingsarbeid.	<ul style="list-style-type: none"> • Folkemøter • Eget område på kommunens hjemmeside • Eier innfører felles kommunal prosedyre i Opplæringsloven kapittel 9A og Barnehageloven §§ 1, 2 og 3 • 1310 oppdateres • Kurs/samlinger • Aktiv bruk av eksterne veiledere • Innkalling til møter i styringsgruppa (lærende møter) • Fast meldepunkt på styrer- og rektormøter • Datainnsamling – analyse og drøfting
Vår 21 – Fase 2		
Forebygging Læringsmiljø	Delmål	Tiltak
Gruppe- og klasseledelse	Øke kompetansen i personalet om god gruppe-/klasseledelse.	<ul style="list-style-type: none"> • Fagdag med LMS • Udir-samling • Jevnlige møter i styringsgruppa
Relasjonskompetanse	Øke kompetansen i personalet om hvordan man etablerer gode relasjoner til og mellom barna/elevne. (Fagkunnskap om	<ul style="list-style-type: none"> • Jevnlig dialog og kontakt med enhetene og lederne • Aktiv bruk av veiledere fra LMS

Autoritative ansatte “Gyldige vi”	vennskap, lek og en positiv læringskultur.)	<ul style="list-style-type: none"> • Jevnlige møter i referansegruppa • Eier motiverer, samordner og sikrer lærende møter for barnehage- og skolelederne • Eier støtter, etterspør og koordinerer utviklingsarbeidet • Informasjons- og samarbeidsmøter med enheter og aktuelle grupper: Politikere (Hovedutv.), Barnevernet, Ungdomsrådet, Mangfold og inkluderingsutvalget, Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne, styrer- og rektormøter og for elevrådet • Folkemøter (<i>hvis mulig</i>) • Eget område på kommunens hjemmeside • Eier innfører felles kommunal prosedyre i Barnehageloven §§ 41, 42 og 43 • Datainnsamling – analyse og drøfting <p>Tips: www.dialogmodellen.no</p>
	Enhetene arbeider aktivt med å involvere barn/elever og foresatte for å etablere et godt læringsmiljø. <i>Se enhetenes egne planer.</i>	
	Øke kompetansen i personalet knyttet til <i>autoritative ansatte</i> .	
	Skoleeier og skolene skal ha systemer for analyse og oppfølging av kartlegginger og undersøkelser (bla. Elevundersøkelsen og trivselsundersøkelser)	
	Fokus på gode fysiske leke- og læringsmiljø	
	Informert kunnskap om forebyggende tiltak hos foreldregruppa og politiske råd og utvalg	
Høst 21 – Fase 3		
Inkludering	Delmål	Tiltak
Gjenoppbygging av trygt og inkluderende læringsmiljø	<p>Øke kompetansen om hvordan gjenopprette et trygt og inkluderende læringsmiljø i en gruppe/klasse der mobbing har blitt avdekket og stoppet.</p> <p>Fokus på å utvikle inkluderende læringsmiljø.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Fagdag med LMS • Udir-samling • Jevnlige møter i styringsgruppa • Jevnlige dialog og kontakt med enhetene og lederne • Aktiv bruk av veiledere fra LMS

<p>Oppfølging</p> <p>Barn og foreldre involveres</p>	<p>Øke kompetansen om hvordan følge opp enkeltpersoner og grupper som har vært involvert i mobbing.</p> <p>Enhetene arbeider aktivt med å involvere barn/elever og foresatte for aktiv deltakelse i prosjektet, se <i>enhetenes egne planer</i>.</p> <p>Informert kunnskap om inkluderende læringsmiljø hos foreldregruppa og politiske råd og utvalg</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Jevnlige møter i referansegruppa • Eier motiverer, samordner og sikrer lærende møter for barnehage- og skolelederne • Eier støtter, etterspør og koordinerer utviklingsarbeidet • Informasjons- og samarbeidsmøter med enheter og aktuelle grupper: Politikere (Hovedutv.), Barnevernet, Ungdomsrådet, Mangfold og inkluderingsutvalget, Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne, styrer- og rektormøter og for elevrådet • Folkemøter • Eget område på kommunens hjemmeside <p>Tips: www.dialogmodellen.no www.brukhue.no Mobbing: filmer med refleksjonsoppgaver Universitetet i Stavanger (uis.no)</p>
<p>Vår 22 – Fase 4</p>		
<p>Videreføring</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bevare og videreutvikle ny kunnskap • Organisasjonsutvikling – endringsledelse • Kvalitetssikring 	<p>Delmål</p>	<p>Tiltak</p>